

Духовно - моральне виховання

Любити життя і цінувати кожну його хвилину.

Духовний розвиток особистості є одним із основних завдань, які поставило українське суспільство перед сучасною школою. Закон України "Про загальну середню освіту" визначає одним з найважливіших завдань реформи освіти, яка здійснюється сьогодні в Україні, – створення умов для збереження духовного здоров'я наступних поколінь.

Стратегія сучасної освіти в Україні виходить з положень Конвенції ООН про права дитини (20 листопада 1959 року), де зазначається, що дитині «має бути забезпечений спеціальний захист і надані можливості і сприятливі умови, які б надавали змогу розвиватися фізично, морально, духовно...» (принцип 2, а також 7; 10).

У «Національній доктрині розвитку освіти», зокрема, зазначено, що освіта «... відтворює і нарощує ...духовний...потенціал суспільства.», мета державної політики щодо розвитку освіти полягає, зокрема, у створенні умов для «...виховання покоління людей, здатних...оберігати й примножувати цінності національної культури...». Крім того, згідно вказаного документу одним з пріоритетних напрямків державної політики щодо розвитку освіти є формування національних і загальнолюдських цінностей. Держава, разом з тим, «повинна забезпечувати...збереження та збагачення українських культурно-історичних традицій, виховання шанобливого ставлення до національних святинь...». Щодо національного характеру освіти, освіта «...ґрунтується на культурно-історичних цінностях українського народу, його традиціях і духовності». Зазначається, що «Освіта утверджує національну ідею, сприяє національній самоідентифікації, розвитку культури українського народу...». Згідно «Національної доктрини розвитку освіти» національне виховання має забезпечувати збагачення духовності і культури народу.

В «Проекті Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021роки» реформування системи виховання у сучасному освітньому просторі пов'язується з ідеєю повернення до головного принципу педагогіки – пріоритету цінностей духовно-морального виховання над матеріально-економічними. Тому виховання – це, перш за все, передання наступним поколінням традиційної духовної ієрархії цінностей, завдяки яким засвоюються найкращі досягнення вітчизняної культури.

У виховній роботі з учнями акцентується увага на проблемі моральності, менталітету українського народу, усвідомленні та розумінні своєї істинної, духовної природи, свого призначення у світі в умовах радикальних, соціально-економічних змін. Це сприяє становленню духовної та моральної особистості школяра, вибору ним власного місця в житті, формуванню вмінь та навичок використовувати досягнення людства для пізнання життя, самого себе, природи...

Законодавчі та нормативно-правові акти, якими слід керуватися при організації духовного виховання:

- Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966, Конституція України;
- Закон України "Про свободу совісті та релігійні організації" (23.04.1991 року); Указом Президента України "Про невідкладні заходи щодо остаточного подолання негативних наслідків тоталітарної політики колишнього Союзу РСР стосовно релігії та відновлення порушених прав церков і релігійних організацій"(21.03.2002 року);
- Закон України «Про дошкільну освіту» від 11.07.2001;
- Закон України «Про освіту» (Закон від 23.05.1991 № 1060-XII);
- Закон України «Про загальну середню освіту» (від 13.05.1999 № 651-XIV); № 2628-III;
- Закон України «Про позашкільну освіту» від 22.06.2000 № 1841-III, Закон України «Про вищу освіту» від 17.01.2002 № 2984-III;
- Указ Президента України «Про стратегію національної безпеки України» від 12.02.2007 № 105/2007;
- Постанова КМУ «Національна програма патріотичного виховання громадян, формування здорового способу життя, розвитку духовності та зміцнення моральних засад суспільства» від 15.09.1999 № 1697;
- Концепція виховання гуманістичних цінностей учнів загальноосвітньої школи, Рішення колегії МОНУ від 25.06.2009;
- Укази Президента України: «Про національну доктрину розвитку освіти» (Указ Президента № 347/2002 від 17.04.2002);
- Програма „Основні орієнтири виховання учнів 1-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів України” (наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 31.10.2011 №1243);
- Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки (проект);
- Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді (наказ Міністерства освіти і науки України від 16. 06. 2015 р. № 641)
- Концепція середньої загальноосвітньої школи України (проект).

Духовно-моральне виховання – організований цілеспрямований виховний процес сприяння духовно-моральному становленню особистості, що веде до опанування і прийняття дітьми ієрархії духовних цінностей християнської цивілізації, укорінених у тисячолітній спадщині православної культури України з часів Київської Русі. Це, перш за все, спрямованість на пізнання свого внутрішнього світу і віра у необхідність духовної мотивації людської діяльності.

Духовно-моральне виховання передбачає формування у представників підростаючого покоління на засадах православних цінностей таких рис духовної свідомості, як:

- Почуття (сумління, обов’язку, віри, відповідальності, патріотизму);

- Індивідуального духовного обліку (терпіння, послуху);
- Особистої позиції (здатності розрізняти добро і зло, прояву самовідданої любові (до ближніх), готовності до подолання життєвих випробувань);
- Духовно зумовленої поведінки (готовності до служіння людям і Батьківщині, проявів духовної розсудливості, милосердя, доброї волі).

Основні напрямки духовного зростання особистості:

- Виховання громадянськості, патріотизму, поваги до прав, свобод і обов'язків людини;
- Виховання високих духовних почуттів й моральної свідомості;
- Виховання працелюбності, творчого ставлення до навчання, праці, життя;
- Формування ціннісного ставлення до здоров'я і здорового способу життя;
- Формування ціннісного ставлення до зміцнення батьківської сім'ї та створення власної сім'ї і народження дітей;
- Виховання духовного ставлення до природи, оточуючого середовища (екологічне виховання);
- Виховання цілісного ставлення до прекрасного та вічного, формування уявлень про органічний зв'язок естетичних та моральних ідеалів у багатовіковій спадщині вітчизняної культури.

Виходячи із вищезазначеного, метою морально-духовного виховання є :

- формування морально-духовної, життєвокомпетентної особистості, яка успішно самореалізується в соціумі як громадянин, сім'янин, професіонал;
- забезпечення психологічного супроводу взаємодії вчителів та батьків у формуванні духовно - моральних цінностей дитини (рівноправність у будь-якій діяльності всіх суб'єктів навчально - виховного процесу : учні-учителі-батьки);
- Підвищення власної професійної компетентності щодо забезпечення системного підходу до управлінського супроводу виховної роботи ліцею.

Завдання:

- Вивчення передового педагогічного досвіду щодо формування в учнів загальнолюдських цінностей.
- Формування самосвідомості людини та її загальнолюдських якостей, ставлення до себе та інших як цінності глибокого усвідомлення взаємозв'язку між ідеями свободи, правами людини та її громадянською відповідальністю.
- Виховання духовної культури особистості, засвоєння нею моральних і духовних цінностей та створення умов для вибору своєї світоглядної позиції;
- Формування у школярів систему цінностей, ідеалів і пріоритетів, що сприяють вихованню життєлюбної і творчої, критично мислячої і толерантної, національно свідомої і суспільно-активної молоді.
- Створення та апробація системи виховання ліцею щодо формування духовно – моральних цінностей учнів.
- Підвищення рівня науково-методичного та інформаційного забезпечення педагогічних працівників, які проводять виховну роботу.

- Удосконалення основних напрямів виховної роботи, шляхом впровадження інноваційних методів.

Шляхи розв'язання цих завдань:

- у творчій спадщині Г.С.Сковороди („пізнай самого себе”),
- у творах відомого українського педагога В.Сухомлинського,
- у роботах знаменитих педагогів – А.Макаренка, Ш.Амонашвілі, Є.Ільїна,
- у нормативно-правових документах, які стосуються морального виховання,
- у творах Білецької І. („Вирішення моральних завдань як метод виховання цінності іншої людини”), Бутової О. („Моральне буття людини важливіше від буття матеріального”), Відмиш Л.І. („Моральне виховання в загальноосвітньому навчальному закладі”), Гамрецького І. („Соціокультурна ситуація і моральний розвиток особистості”), Малихіної Т.

(„Моральне становлення особистості підлітка на сучасному етапі”), Шемшуріної А.І. („Моральне виховання школярів”, „Морально-етичне виховання школярів” та „Психологічне забезпечення морального виховання”) тощо.

План заходів з духовно - морального виховання

№	Зміст заходів	Клас	Дата виконання	Відповідальні
1	Цикл класних виховних заходів (бесід, лекцій, годин спілкування, диспутів) з питань морального виховання: «Україна – батьківщина. Я – її мала частина», «Правила ввічливості», «Ніколи не забувай, що ти живеш серед людей», «Умій брати від бабусі та дідуся мудрість життя», «Умій висловити співчуття не лише словом, а й ділом»	1-4	Протягом року	Кл. керівники
	Цикл класних виховних заходів (бесід, лекцій, годин спілкування, диспутів) з питань морального виховання: «Будь благородним у дружбі», «Бережи традиції свого роду», «Ввічливість – основа вихованості», «Пам'ятай, що батько і матір живуть для тебе», «Людина починається з добра»	5-8	Протягом року	Кл. керівники
	Цикл класних виховних заходів (бесід, лекцій, годин спілкування, диспутів) з питань морального виховання: «Твої успіхи у навчанні, твоє чесне життя –	9-11	Протягом року	Кл. керівники

	найбільше щастя для батьків», «Шлях до успіху», «Як ви ставитесь до своїх батьків, так і ваші діти ставитимуться до вас», «Коли яке слово мовити», «Поважай гідність іншої людини», «Сімейні реліквії»			
2	Заходи до Міжнародного дня людей похилого віку «Сивина на скронях-мудрість у очах» (01.10)	1-11	01.10	Лукашук С.М. Шевчик В.П. кл. керівники
3	Заходи до Міжнародного дня толерантності. Уроки толерантності (16.11)	1-11	16.11	Шевчик В.П. кл. керівники
4	Заходи до Всесвітнього дня дитини (з 1954 року – за рішенням Генеральної асамблеї ООН, 20.11.1989 – підписана Міжнародна Конвенція про права дитини) (20.11)	1-11	19.11	Лукашук С.М., Шевчик В.П. кл. керівники Хоцевич Н.В.
5	Години спілкування до Міжнародного дня щастя (20.03)	5-11	18.03	Кл. керівники
6	Заходи до Дня матері та Міжнародного дня сім'ї	1-11	13.05	Шевчик В.П. кл. керівники
7	Зустрічі з соціальним педагогом «Я серед людей»	Інд.	Протягом року	Полівода Л.П.
8	Акції «Милосердя», «Турбота».	1-11	Протягом року	Шевчик В.П. кл. керівники
9	Зустріч з представниками духовенства.	1-11	Протягом року	Лукашук С.М.
10	Зустріч з релігійними та громадськими діячами (Обговорення актуальних питань духовного стану, особистого буття, організації побуту молодого людини, її ролі у сучасному суспільстві через «Діалог поколінь»).			
11	Віртуальні екскурсії до святих місць світу.	5-9	Протягом року	Лукашук С.М. кл. керівники
12	Вирішення ситуативних завдань "Як стати людиною".	8-11	Протягом року	Полівода Л.П.
13	Створення формули успіху «Мої висоти».	9-11	Протягом року	Полівода Л.П.
14	Тренінг «Я-творча особистість».	10	Протягом року	Лукашук С.М
15	Розглянути питання роботи з обдарованими та педагогічно занедбаними дітьми на МО класних керівників.		Протягом року	Лукашук С.М
16	Розробити методичні рекомендації для класних керівників «Методика проведення бесід на морально-духовну тематику».		Протягом року	Лукашук С.М
17	Розробити пам'ятку для батьків «Піклуйтеся про щасливу долю свого дитя».		Протягом року	Лукашук С.М

18	Розробити пам'ятку для учнів «Пам'ятка добрих справ»		Протягом року	Лукашук С.М
19	Участь у Всеукраїнському конкурсі благодійних проєктів «Добро починається з тебе».		Березень	Лукашук С.М
20	Благодійні акції, операції, ярмарки.	1-11	Протягом року	Шевчик В.П. Класні керівники